

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRINCIPINĖS KARIUOMENĖS STRUKTŪROS, KARIŲ IR LIETUVOS KARIUOMENĖS
DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAGAL DARBO SUTARTIS IR GAUNANČIŲ DARBO
UŽMOKESTĮ IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR VALSTYBĖS PINIGŲ FONDŲ (IŠSKYRUS
DARBUOTOJUS, GAUNANČIUS DARBO UŽMOKESTĮ IŠ EUROPOS SĄJUNGOS
STRUKTŪRINĖS, KITOS EUROPOS SĄJUNGOS FINANSINĖS PARAMOS IR
TARPTAUTINĖS FINANSINĖS PARAMOS LĖŠŲ (IŠSKYRUS TECHNINĖS PARAMOS
LĖŠAS), RIBINIO SKAIČIAUS PATVIRTINIMO ĮSTATYMO NR. XIII-2709 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO IR PRINCIPINĖS KARIUOMENĖS STRUKTŪROS, KARIŲ IR
LIETUVOS KARIUOMENĖS DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAGAL DARBO SUTARTIS IR
GAUNANČIŲ DARBO UŽMOKESTĮ IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR VALSTYBĖS PINIGŲ
FONDŲ (IŠSKYRUS DARBUOTOJUS, GAUNANČIUS DARBO UŽMOKESTĮ IŠ EUROPOS
SĄJUNGOS STRUKTŪRINĖS, KITOS EUROPOS SĄJUNGOS FINANSINĖS PARAMOS IR
TARPTAUTINĖS FINANSINĖS PARAMOS LĖŠŲ (IŠSKYRUS TECHNINĖS PARAMOS
LĖŠAS), RIBINIO SKAIČIAUS PATVIRTINIMO ĮSTATYMO NR. XIII-2709 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIV-2899 2 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslas ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio 15 ir 18 skyriuose nustatyta, kad Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į ilgalaikius nacionalinio saugumo užtikrinimo poreikius, Valstybės gynimo tarybos nutarimus, įstatymu reglamentuoja krašto apsaugos sistemą (toliau – KAS), taip pat įstatymu nustato principinę kariuomenės struktūrą, ribinius karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), (toliau – kariuomenės darbuotojai) ir kiekvieno laipsnio vyresniųjų karininkų, generolų ir admirolų skaičius. Principinę kariuomenės struktūrą krašto apsaugos ministro teikimu, jam gavus Valstybės gynimo tarybos pritarimą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliojimą, tvirtina Seimas. Pagal Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 10, 10¹ ir 11 straipsnių nuostatas krašto apsaugos ministras teikia Valstybės gynimo tarybai svarstyti ir, gavęs jos pritarimą, Vyriausybės įgaliojimas teikia Seimui tvirtinti principinę kariuomenės struktūrą, kurioje nurodomos kariuomenės pajėgų rūšys, nuolatiniai kariuomenės junginiai, daliniai ir jiems prilyginti kariniai vienetai, taip pat ribiniai karių (bendri ribiniai karių skaičiai, ribiniai profesinės karo tarnybos karių skaičiai, ribiniai privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičiai (atskirai nurodomi per metus į privalomąją pradinę karo tarnybą pašaukiamų pagal tarnybos atlikimo trukmę, būdą (nuolatinai ar atliekant dalimis) ir karinio rengimo programos turinį, karių skaičiai), ribiniai karių savanorių ir kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių skaičiai, ribiniai kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių ir rezervo karių skaičiai, ribiniai kariūnų skaičiai, ribinis kiekvieno laipsnio vyresniųjų karininkų, generolų ir admirolų skaičius) ir ribiniai kariuomenės darbuotojų skaičiai.

Vadovaudamasi šiomis nuostatomis, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija parengė Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-2709 pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų

fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-2709 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2899 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektais siekiama patikslinti nuolatinę principinę kariuomenės struktūrą (patikslinti divizijos struktūrą, įtraukti į principinę kariuomenės struktūrą naujai steigiamus ir kitus junginio ir dalinio sąvokas atitinkančius karinius vienetus) ir jai sukomplektuoti reikiamą KAS personalo skaičių (patikslinti ribinius skaičius).

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Krašto apsaugos ministerija. Tiesioginiai rengėjai – Krašto apsaugos ministerijos Karo tarnybos ir personalo departamento (direktorius plk. Algimantas Misiūnas, tel. +370 5 273 5570, el. p. algimantas.misiunas@kam.lt) Personalo analizės ir planavimo skyriaus viršininkas plk. lt. Robertas Lapinskas, tel. +370 5 263 5906, el. p. robertas.lapinskas@kam.lt, ir vyr. specialistas mjr. Andrius Sakalauskas, tel. +370 5 265 7513, el. p. andrius.sakalauskas@kam.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu principinę kariuomenės struktūrą, ribinį karių ir kariuomenės darbuotojų skaičių nustato Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymas Nr. XIII-2709 (toliau – Principinės kariuomenės struktūros įstatymas).

Principinės kariuomenės struktūros įstatymo 2 straipsnyje nustatytos kariuomenės pajėgų rūšys, nuolatiniai kariuomenės junginiai, daliniai ir jiems prilyginti kariniai vienetai, ribiniai karių ir kariuomenės darbuotojų skaičiai.

Principinė kariuomenės struktūra:

1) sausumos pajėgos:

a) Pėstininkų divizija – Pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“ (Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo pėstininkų batalionas, Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalionas, Kunigaikščio Vaidoto pėstininkų batalionas, Karaliaus Mindaugo husarų batalionas, Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalionas, Logistikos batalionas), Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigada „Žemaitija“ (Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio pėstininkų batalionas, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalionas, Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas, Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas, Logistikos batalionas), Pėstininkų brigada „Aukštaitija“, Artilerijos pulkas, Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos pulkas;

b) Krašto apsaugos savanorių pajėgos – Dainavos apygardos 1-oji rinktinė, Dariaus ir Girėno apygardos 2-oji rinktinė, Žemaičių apygardos 3-ioji rinktinė, Vyčio apygardos 5-oji rinktinė, Prisikėlimo apygardos 6-oji rinktinė, Didžiosios Kovos apygardos 8-oji rinktinė;

2) karinės oro pajėgos – Aviacijos bazė, Oro erdvės stebėjimo ir kontrolės valdyba, Oro gynybos pulkas (įvedus karo padėtį ar paskelbus mobilizaciją Oro gynybos pulkas yra Pėstininkų divizijos struktūroje), Ginkluotės ir technikos remonto depas;

3) karinės jūrų pajėgos – Karo laivų flotilė, Jūros ir pakrančių stebėjimo tarnyba, Uosto ir priekrantės gynybos tarnyba;

4) specialiųjų operacijų pajėgos – Vytauto Didžiojo jėgerių batalionas, Ypatingos paskirties tarnyba, Kovinių narų tarnyba, Mokymo ir kovinės paramos centras;

5) Logistikos valdyba – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos batalionas, Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnyba, Depų tarnyba;

6) Mokymo ir doktrinų valdyba – Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomasis pulkas, Divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokykla, Generolo Adolfo Ramanausko

kovinio rengimo centras (įvedus karo padėtį ar paskelbus mobilizaciją Mokymo ir doktrinų valdyba yra Pėstininkų brigados „Aukštaitija“ struktūroje);

7) Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo batalionas;

8) Kibernetinės gynybos valdyba – Lietuvos didžiojo etmono Kristupo Radvilos Perkūno ryšių ir informacinių sistemų batalionas, Informacinių technologijų tarnyba;

9) Karo policija;

10) Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija (įvedus karo padėtį ar paskelbus mobilizaciją Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija yra Pėstininkų brigados „Aukštaitija“ struktūroje).

Bendras ribinis karių skaičius nustatomas nuo 20 390 iki 27 370. Iš šio skaičiaus:

1) ribinis profesinės karo tarnybos karių skaičius – nuo 11 400 iki 15 600, iš jų: generolų ir admirolų – iki 14, pulkininkų ir jūrų kapitonų – iki 66, pulkininkų leitenantų ir komandorų – iki 262, majorų ir komandorų leitenantų – iki 963;

2) ribinis privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičius – nuo 3 790 iki 5 030 per metus, iš šio skaičiaus: pašaukiamų į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą – nuo 3 400 iki 4 400, dalyvaujančių jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose – nuo 390 iki 630;

3) ribinis karių savanorių ir kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių skaičius – nuo 5 000 iki 6 300;

4) ribinis kariūnų skaičius – nuo 200 iki 440.

3. Ribinis kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų karių skaičius:

1) aktyviojo kariuomenės personalo rezervo karių skaičius – nuo 2 500 iki 5 000;

2) rezervo karių skaičius – iki 2 000.

4. Ribinis kariuomenės darbuotojų skaičius – iki 2 250.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Atsižvelgiant į tarptautinio saugumo situaciją ir išaugusį Lietuvos kariuomenės pajėgumų stiprinimo poreikį vykdant Valstybės gynimo tarybos (toliau – VGT) sprendimą išvystyti nacionalinę diviziją (toliau – Divizija) iki 2030 m., 2025 m. sausio mėn. VGT priėmė sprendimą dėl žymaus KAS finansavimo didinimo 2026–2030 m. laikotarpiu, siekiant gynybai skirti 5–6 proc. BVP. Spartesnis gynybos biudžeto augimas leis laiku ir visa reikiama apimtimi įgyvendinti narystės NATO įsipareigojimus, taip pat visuotinės gynybos stiprinimo, Lietuvos kariuomenės modernizavimo, struktūros plėtros įgyvendinimo ir karinio personalo skaičiaus didinimo planus.

Atsižvelgiant į tai, siūloma patikslinti nuolatinę principinę Lietuvos kariuomenės struktūrą (patikslinti divizijos struktūrą, įtraukti į principinę kariuomenės struktūrą naujai steigiamus ir kitus junginio ir dalinio sąvokas atitinkančius karinius vienetus, taip pat suteikti junginiams, daliniams naujus pavadinimus).

Siekiant užtikrinti tinkamą Lietuvos kariuomenės vienetų karinio personalo sukomplektavimą ir sustiprinti profesinės karo tarnybos karių (toliau – PKT) vadovaujančios grandies kompetencijas siūloma didinti Principinės kariuomenės struktūros įstatyme nustatytą bendrą karių ribinį skaičių, taip pat PKT karių, pulkininkų, jūrų kapitonų ir generolų, admirolų ribinį skaičių. Atsižvelgiant į vystomus kariuomenės vienetus ir didėjantį karininkų poreikį, taip pat siūloma didinti ribinį karių savanorių ir kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos (toliau – SNKT) karių skaičių, kariūnų, kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų rezervo karių skaičių. Siūlomi Principinės kariuomenės struktūros įstatymo pokyčiai:

Vardo suteikimas kariniams vienetais. Lietuvos kariuomenės vado patariamoji Lietuvos kariuomenės istorinės atminties ir simbolikos komisija (2024 m. gruodžio 2 d. posėdžio protokolai Nr. LKTPK-4 ir Nr. LKTPK-5) pritarė teiktiems svarstyti į Principinės kariuomenės struktūros įstatymą įtrauktų karinių vienetų pavadinimams. Siūloma:

1. Lietuvos kariuomenės Pėstininkų divizijai suteikti Pirmosios divizijos vardą ir junginį vadinti Lietuvos kariuomenės Pirmąja divizija. Kuriama divizija bus identifikuojama ir atpažįstama ne tik tarp Lietuvos kariuomenės dalinių, bet ir tarp kitų NATO šalių kariuomenių, todėl šiuo pavadinimu

pabrėžiama Lietuvos kariuomenės ilgaamžė istorija ir tradicijų tęstinumas. Tradicija gausėnes karines pajėgas dalinti į karinius vienetus (pulkus, batalionus ir kt.) bei operacijoms vykdyti jungti juos į junginius (divizijas, brigadas ir kt.) itin sena. Lietuvos kariuomenės 1-osios pėstininkų divizijos ištakos siekia 1775 m., kai buvo įvykdyta Lietuvos ir Lenkijos kariuomenių reforma ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje (LDK) buvo suformuotos dvi divizijos, kurių kiekvieną pagal sumanymą sudarė dvi brigados – viena pėstininkų, kita kavalerijos. Divizijos buvo numeruotos bei pavadintos 1 ir 2 divizija. Divizijos pradėjo funkcionuoti kaip savarankiški junginiai tik nuo 1783 metų, kai divizijoms vadovauti pradėjo du atskiri generolai – 1-osios divizijos vadu tapo Mykolas G. Grabovskis (po kelių mėnesių – Juozapas Judickis), o 2-osios – Ignas Moravskis. Tiek 1792 m. karo su Rusija metu, tiek 1794 m. Tado Kosciuškos sukilimo metu divizijos tapo pagrindiniais kariuomenės junginiais. Brigados egzistavo daugiausia taikos metu, per karą vietoj jų buvo nenustatyto dydžio divizijų dalys, dažniausiai vadinamos bendru tam tikro vado korpuso pavadinimu. Karo ar karo pavojaus metu 1790–1792 m. Lietuva formuodavo dvi divizijas, kurių viena (kovinė divizija) būdavo rengiama karui, kita atlikdavo rezervo rengimo funkcijas užnugaryje (rezervo divizija). Divizija istorinėje retrospektyvoje buvo atkurta keletą kartų – 1920, 1931 ir 2024 m.

2. Karinių oro pajėgų (toliau – KOP) Oro gynybos pulkui suteikti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės karininko artilerininko Kazimiero Semenavičiaus vardą ir vadinti Kazimiero Semenavičiaus oro gynybos pulku. Kazimieras Semenavičius (g. apie 1600 m.) – Lietuvos kariuomenės artilerijos karininkas, kovų dalyvis, valdovo Vladislovo Vazos buvo išsiųstas tobulintis į Nyderlandus, tuo metu garsėjusius karybos naujovių taikymu, čia sparčiai vystėsi artilerija bei fortifikacija. Grįžęs į Abiejų Tautų Respubliką, pabuvęs artilerijos vado pavaduotoju, 1649 m. jis vėl išvyko į Nyderlandus ir po metų Amsterdame lotynų kalba išleido veikalą „Didysis artilerijos menas“, jame išsamiai pagrindė artilerijos teorines žinias, nurodė praktinio artilerijos taikymo principus, nagrinėjo pabūklams bei sviediniams gaminti naudojamo metalo liejinių savybes, artilerijai naudojamų medžiagų gamybos technologiją. Autorius ne tik apibendrinio to meto europinės artilerijos žinias, bet ir pateikė savo įžvalgas, analizę, pasidalino atradimais bei išradimais. Kazimiero Semenavičiaus knyga buvo išleista įvairiomis kalbomis ir ilgą laiką buvo svarbiausias artilerijos mokslo leidinys Europoje. Suteikęs Kazimiero Semenavičiaus vardą Oro gynybos pulkui būtų įamžintas iškilus Lietuvos ir visos Europos artilerijos teoretiko ir praktiko atminimas.

3. Uosto ir priekrantės gynybos tarnybai suteikti Generolo Kazimiero Nestoro Sapiegos vardą ir vadinti Generolo Kazimiero Nestoro Sapiegos fuzilierių batalionu. Kazimieras Nestoras Sapiega (g. 1757 m.) – LDK karo veikėjas, kunigaikštis, artilerijos generolas. LDK kariuomenės 7-ojo fuzilierių regimento (pulko) steigėjas ir globėjas. Žodis „fuzilierius“ (pranc. *fusilier*) yra prancūziškos kilmės ir reiškia karį pėstininką, ginkluotą fuzėja – už muškietą lengvesniu ginklu su titnagine spyna bei bajonetu – į ginklo vamzdį įstatomu durtuvu. Apie 1670 m. fuzilierių daliniai pradėti formuoti Prancūzijos kariuomenėje. Jų pagrindinė užduotis buvo ginkluota apsauga ir palyda. Dažnai fuzilieriams tekdavusi užduotis buvo artilerijos apsauga, nes mūšio lauke artilerijos baterijos ir jose tarnaujantys kariai visada buvo vienas iš prioritetinių priešų pajėgų (ypač kavalerijos) taikinių. Vėliau fuzilierių užduočių spektras plėtėsi, jie nebuvo siejami vien su artilerijos apsauga. Daugiausia atliko lengvųjų pėstininkų funkcijas, buvo ginkluoti taikliau ir toliau už lygiavamzdžius šautuvus šaudančiais graižtvinais šautuvais. Mūšio lauke fuzilieriai, individualiai dažniausiai pasiruošę geriau nei griežtoje kovos rikiuotėje veikiantys linijiniai pėstininkai, mūšio lauke veikė laisviau, manevringai, taip pat labai tiko kovai raižytoje, miškingoje vietovėje. Šiuo aspektu fuzilieriai panašūs į jėgerius. Karinių jūrų pajėgų tarnybai suteikus fuzilierių vardą ir pertvarkius į batalioną, būtų įamžintas LDK kariuomenėje egzistavusio fuzilierių dalinio, aktyviai dalyvavusio ginant LDK nuo Rusijos kariuomenės, atminimas, istorinis tęstinumas, istorinės sąsajos tarp LDK kariuomenės ir šiuolaikinės Lietuvos kariuomenės. Lietuvos kariuomenėje iš dalies būtų užpildyta istorinės atminties spraga, kai dabartinių dalinių pavadinimuose nepakankamai reflektuojamas vėlyvojo LDK laikotarpio karinis paveldas. Fuzilierių pavadinimas vartojamas arba neseniai vartotas trijų NATO šalių (Prancūzijos, Portugalijos, Belgijos) karinėse jūrų pajėgose. Toks Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų vieneto pavadinimas būtų lengvai identifikuojamas ir suprantamas kolegoms iš kitų NATO šalių karinių jūrų pajėgų.

4. Depų tarnybai suteikti Divizijos generolo Jono Sutkaus vardą ir vadinti Divizijos generolo Jono Sutkaus depų tarnyba. Jonas Sutkus (g. 1893 m.) – Lietuvos karo ir valstybės veikėjas, dalyvavo

Pirmajame pasauliniame kare. 1918 m. savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę. Ilgą laiką dirbo kariuomenės intendantūros, aprūpinimo srityje – buvo tiekimo skyriaus viršininko padėjėjas, skyriaus viršininkas. Nuo 1926 m. – kariuomenės intendantas, 1929–1937 m. – kariuomenės tiekimo skyriaus viršininkas. Dalyvavo Nepriklausomybės karo kovose. Į atsargą išleistas turintis generolo leitenanto laipsnį. 1939 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės XX ministrų kabineto finansų ministras. Depų tarnybai suteikus divizijos generolo Jono Sutkaus vardą, tarnyba būtų pavadinta tiesiogiai su logistika susijusio, daug metų šiai sričiai atidavusio karininko vardu. J. Sutkus buvo vienas iš pirmųjų Lietuvos kariuomenės savanorių, Nepriklausomybės karo dalyvis.

5. Lietuvos kariuomenės Pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ Logistikos batalionui suteikti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės generolo leitenanto Jokūbo Jasinskio vardą ir vadinti Generolo leitenanto Jokūbo Jasinskio logistikos batalionu. Jokūbas Jasinskis (g. 1761 m.) – karininkas, inžinierius, politinis veikėjas, 1794 m. sukilimo Lietuvoje vadas. 1773–1783 m. mokėsi Varšuvos karininkų mokykloje – Kadetų korpuse, nuo 1789 m. Vilniaus karo inžinerijos mokyklos viršininkas, dėstė fortifikaciją. Nuo 1792 m. LDK kariuomenės pulkininkas. Pasižymėjo Abiejų Tautų Respublikos kare su Rusijos imperija. Lietuvos tautinės aukščiausiosios tarybos paskirtas Lietuvos sukilėlių ginkluotųjų pajėgų vyriausiuoju vadu (už Vilniaus gynybą 1794 m. gegužės 11 d. jam buvo suteiktas generolo leitenanto laipsnis). Pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ Logistikos batalionui suteikus Generolo leitenanto Jokūbo Jasinskio vardą būtų įprasmintas žymaus karininko vardas formuojant šio dalinio tapatybę, tradicijas ir savąjį *esprit de corps* (kolektyvinę dalinio dvasią).

Struktūra:

2024 m. VGT priimti svarbūs sprendimai, susiję su Divizijos steigimu, – pasirinkta Diviziją sunkinančio elemento (tankų) platforma, patikslinti finansavimo prioritetai, paankstinant oro erdvės gynybos įgalintojų (vidutinio ir mobilių trumpojo nuotolio sistemų) įsigijimus. 2025 m. sausio mėn. VGT priėmė sprendimą dėl žymaus KAS finansavimo didinimo 2026–2030 m. laikotarpiu, siekiant gynybai skirti 5–6 proc. BVP. Šie sprendimai itin svarbūs siekiant jau 2030 m. pabaigoje turėti išvystytą ir sukomplektuotą Diviziją, kuri reikšmingai prisidės prie Lietuvos kariuomenės kovinės galios didinimo, spartesnės modernizacijos ir užtikrins sklandesnę Lietuvos ir NATO sąjungininkų pajėgų integravimą.

Atžvelgdama į šiuos keliamus uždavinius, Lietuvos kariuomenė parengė Divizijos struktūrinių pokyčių pasiūlymus. Siūloma esamus PKT, NPPKT ir SNKT pagrindu suformuoti nuolatinis karinius vienetų perskirstyti taip, kad Lietuvos kariuomenės Pirmąją diviziją sudarytų trys nuolatinės lygiavertės brigados – Pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“ (sunkioji), Pėstininkų brigada „Aukštaitija“ (vidutinė) ir Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigada „Žemaitija“ (lengvoji), kurios bus sudarytos iš PKT, NPPKT, SNKT ir rezervo karių.

Principinėje kariuomenės struktūroje atsisakoma Pėstininkų brigados „Aukštaitija“ formavimo mokomųjų karinių vienetų pagrindu. Pėstininkų brigada „Aukštaitija“ po įstatymo pakeitimo taps nuolatinis kariuomenės junginiu, susidedančiu iš Karaliaus Mindaugo husarų bataliono, Kunigaikščio Vaidoto pėstininkų bataliono, Logistikos bataliono. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos kariuomenės Mokymo ir doktrinų valdybos kariniai vienetai ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija vykdys su mokymo ir rezervo rengimu susijusias užduotis.

Pėstininkų brigadoje „Geležinis Vilkas“ numatyta steigti naują tankų batalioną kaip atskirą karinį vienetą. Atsisakoma Karaliaus Mindaugo husarų bataliono pertvarkymo į Tankų batalioną nuo 2027 m. Karaliaus Mindaugo husarų batalioną numatyta perkelti į Pėstininkų brigados „Aukštaitija“ sudėtį, kuri taps nuolatinis kariuomenės junginiu. Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalioną ir Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalioną numatyta įtraukti į Artilerijos pulko sudėtį.

Pėstininkų brigadoje „Aukštaitija“ numatoma steigti naują karinį vienetą – Logistikos batalioną.

Taip pat numatyta steigti naujus, atskirus Diviziją remiančius karinius vienetus – Žvalgybos batalioną, Ryšių batalioną (Kibernetinės gynybos valdyboje), Transportavimo batalioną (Logistikos valdyboje), Pirmąjį ir Antrąjį oro gynybos batalionus (Karinių oro pajėgų Oro gynybos pulke), Salvinės artilerijos ir Artilerijos batalionus (Artilerijos pulke).

Igyvendinus siūlymus, Lietuvos kariuomenės sausumos pajėgas sudarytų: Lietuvos kariuomenės Pirmoji divizija – Pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“ (Tankų batalionas, Lietuvos didžiojo

kunigaikščio Algirdo pėstininkų batalionas, Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalionas, Generolo leitenanto Jokūbo Jasinskio logistikos batalionas), Pėstininkų brigada „Aukštaitija“ (Karaliaus Mindaugo husarų batalionas, Kunigaikščio Vaidoto pėstininkų batalionas, Logistikos batalionas), Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigada „Žemaitija“ (Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio pėstininkų batalionas, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalionas, Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas, Logistikos batalionas), Artilerijos pulkas (Salvinės artilerijos batalionas, Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalionas, Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas, Artilerijos batalionas), Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos pulkas, Žvalgybos batalionas.

Siekiant sukurti nuolat veikiančią Lietuvos kariuomenės komendantūrų institutą, siūloma principinę kariuomenės struktūrą papildyti nauju kariniu vienetu – Karo komendantūrų valdyba (toliau – KKV). KKV struktūrą sudarys Alytaus regioninė karo komendantūra, Kauno regioninė karo komendantūra, Klaipėdos regioninė karo komendantūra, Panevėžio regioninė karo komendantūra, Šiaulių regioninė karo komendantūra ir Vilniaus regioninė karo komendantūra. Į KKV struktūrą taip pat bus integruota šiuo metu esanti Lietuvos kariuomenės karo prievolės ir komplektavimo tarnyba. KKV su priskirtais kariniais vienetais sudarys apie 1 900 karių ir civilių darbuotojų. KKV veiklos sritis – sausumos teritorijos apsauga ir gynyba, sąveikos užtikrinimas tarp ginkluotųjų pajėgų ir savivaldybės bei kitų civilinių institucijų, įstaigų ir organizacijų, karo prievolės administravimas ir Lietuvos kariuomenės personalo komplektavimas. Įgyvendinus šiuos siūlymus, taip pat bus sukurtos sąlygos piliečiams prisidėti prie valstybės gynybos, įgyti karinių įgūdžių ir praktinių gebėjimų. Patriotiškai nusiteikę piliečiai bus įtraukti į komendantūrų sąrašus ir įgiję karinių įgūdžių supras savo vaidmenį valstybės gynyboje, pritaikydami savo įgūdžius prisidės prie krašto gynybos saugodami svarbius objektus, atlikdami kitas užduotis taikos metu arba paskelbus mobilizaciją.

Siūloma į Principinės kariuomenės struktūros įstatymą įtraukti Įgulų aptarnavimo tarnybą (toliau – IAT, Logistikos valdybos sudėtyje). IAT yra nuolatinis kariuomenės vienetas, turi patvirtintą nuolatinę struktūrą ir nuostatus, turi nustatytas taikos ir karo meto užduotis, yra Lietuvos kariuomenės juridinio asmens filialas:

1. Įkurta 2004 m. (Logistikos valdybos Ruklos įgulos aptarnavimo tarnyba).
2. Nuo 2004 m. lapkričio 12 d. yra Lietuvos kariuomenės juridinio asmens filialas.
3. IAT struktūra ir nuostatai patvirtinti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2014 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. V-470 (2024 m. sausio 22 d. įsakymo Nr. V-60 redakcija);
4. IAT struktūra (1936): Vado grupė (4); Finansų skyrius (15); Administracija (74): Personalo ir administravimo skyrius (20), Veiklos valdymo skyrius (8), Turto valdymo ir aprūpinimo skyrius (7), Maitinimo organizavimo skyrius (7), Infrastruktūros valdymo skyrius (11), Įsigijimų skyrius (20); Vilniaus įgulos aptarnavimo centras (toliau – IAC) (373), Pabradės IAC (211), Kauno IAC (210), Marijampolės IAC (201), Ruklos IAC (398), Klaipėdos IAC (242), Šiaulių IAC (132), Panevėžio IAC (64), aktyvusis kariuomenės personalo rezervas (12).
5. Patvirtintas pareigybių skaičius – 1936 (243 kariai, 1693 darbuotojai), leista užimti 989 pareigybės (78 karių, 11 valstybės tarnautojų, 900 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis).

Personalo plėtra:

1. Siūloma įstatyme nustatytą ribinį profesinės karo tarnybos karių skaičių didinti nuo dabar nustatyto 15 600 iki 20 000, užtikrinant KAS plėtros įgyvendinimo ir karinio personalo skaičiaus didinimo planus iki 2038 m. (pažymėtina, kad iki 2030 m. planuojama pasiekti šiuo metu įstatyme nustatytą ribinį PKT karių skaičių).

2. Principinės kariuomenės struktūros įstatyme siūloma didinti nustatytus pulkininkų, jūrų kapitonų ir generolų, admirolų skaičius, kurie atitiktų planuojamą Lietuvos kariuomenės struktūros užpildymą vadovaujančios grandies karininkais. Generolų ir admirolų – iki 22, pulkininkų ir jūrų kapitonų – iki 90. Įgyvendinus siūlymus, atsirastų galimybės karininkams, atitinkantiems nustatytus kvalifikacinius reikalavimus ir turinčius reikalingas kompetencijas bei užimančius aukštesnes pareigas, suteikti aukštesnius karinius laipsnius. Tai padėtų KAS išlaikyti aukštos kvalifikacijos, kompetentingą, perspektyvų personalą (karininkus), atsižvelgiant į kryptingą KAS plėtrą, padėtų tinkamai komplektuoti naujai steigiamus ir kuriamus karinius vienetus, taip pat atlieptų karininkų lūkesčius, sudarytų geresnes

karjeros sąlygas ir didintų motyvaciją. Būtų kryptingai investuojama į personalo kvalifikacijos kėlimą, siekiant parengti aukščiausio lygmens vadovus, vadus, taip pat sudaromos sąlygos karininkams siekti karjeros. KAS taptų patrauklesne organizacija, turinčia aiškią strateginę viziją, vykdančia racionalią ir pagrįstą personalo politiką, didėtų organizacijos prestižas ir gerėtų naujo personalo pritraukimas. Būtų užtikrintas tinkamas Lietuvos interesų reprezentavimas tarptautiniu lygmeniu, tinkamai atstovaujant KAS interesams užsienyje. Būtų suformuotas tinkamas aktyvusis ir parengtasis rezervas, Lietuvos kariuomenė turėtų pakankamą skaičių aukščiausio lygmens vadovų (generolų, pulkininkų), kurie užpildytų karo meto struktūrą ir užtikrintų vykdomų užduočių tęstinumą krizės ar karo metu.

Taip pat Įstatymų projektais naikinama nuostata dėl ribinio pulkininkų leitenantų (komandorų) ir majorų (komandorų leitenantų) skaičiaus. Siūloma įstatymu reguliuoti pulkininkų (jūrų kapitonų) ir generolų (admirolų) skaičius atsižvelgiant į tai, kad šiuos karinius laipsnius suteikia Lietuvos Respublikos Prezidentas. Taip išlaikoma civilinė kontrolė dėl aukščiausių karinių laipsnių bendro skaičiaus KAS. Pulkininkų leitenantų (komandorų) ir majorų (komandorų leitenantų) skaičius siūloma reguliuoti krašto apsaugos ministro įsakymais.

3. Ribinį karių savanorių ir kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių skaičių siūloma didinti nuo 6 300 iki 6 800, taip užtikrinant Divizijos komplektavimo poreikius iki 2038 m.

4. Atsižvelgiant į Valstybės kontrolės 2025 m. pateiktas išvadas ir rekomendacijas, ribinį kariūnų skaičių siūloma didinti nuo 440 iki 600, taip užtikrinant didesnius KAS karininkų rengimo poreikius.

5. Ribinį kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų rezervo karių skaičių siūloma didinti nuo dabar nustatyto 2 000 iki 3 000. Rezervo karių rengimo plėtra būtina grėsmių ir geopolitiniame kontekste ir siekiant užtikrinti valstybės visuotinį pasirengimą gynybai. Šį skaičių siekiame didinti, kadangi karo komendantūrų rengimas yra svarbi neparengtojo ir parengtojo karinio rezervo rengimo dalis. Rezervo karius bus galima kviesti tiek į karo komendantūras, tiek į reguliarių vienetų mokymus. Šiuo metu piliečių, kurie pareiškė norą ir yra atrinkti į karo komendantūras, skaičius yra apie 3 500. Ribiniai kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų rezervo karių skaičiai papildomai bus naudojami taikos metu integruojant Lietuvos šaulių sąjungos komendantinius vienetus į komendantūrų struktūras ir užtikrinant jų karinį parengtumą.

6. Atsižvelgiant į visus siūlomus karių ribinių skaičių pakeitimus, Principinės kariuomenės struktūros įstatyme nustatytas bendras ribinis karių skaičius didėtų iki 32 430, o nuo 2026 m. įsigaliojus Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo pakeitimams bendras ribinis karių skaičius didėtų iki 34 440.

Įgyvendinus siūlymus, padidinti ribiniai personalo skaičiai leis laiku ir visa reikiama apimtimi įgyvendinti narystės NATO, Lietuvos kariuomenės struktūros plėtros įgyvendinimo ir karinio personalo skaičiaus didinimo planus ilguoju periodu (žr. lentelę).

Personalo kategorija		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Ribinis profesinės karo tarnybos karių skaičius	Jaunesnieji karininkai, vyresnieji karininkai ir generolai, admirolai	2 998	3 079	3 139	3 169	3 224	3 264	3 302	3 345	3 394	3 414	3 434	3 456	3 479	3 484
	Puskarininkiai	7 149	7 518	7 768	7 998	8 220	8 533	8 861	9 202	9 585	9 855	10 125	10 396	10 666	11 045
	Kareiviai, jūreiviai	3 832	3 922	3 992	4 062	4 227	4 357	4 508	4 694	4 812	4 942	5 072	5 202	5 332	5 471
Iš viso profesinės karo tarnybos karių		13 979	14 519	14 899	15 229	15 671	16 154	16 671	17 241	17 791	18 211	18 631	19 054	19 477	20 000
Kariai savanoriai ir kiti savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariai		6 050	6 150	6 250	6 350	6 400	6 500	6 550	6 650	6 700	6 750	6 750	6 800	6 800	6 800
Kariūnai		600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
Kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų rezervo karių skaičius		3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

7. Įstatymų projektais naikinama nuostata dėl ribinio kariuomenės darbuotojų skaičiaus. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo 8 str. 1 d. nustatyta, kad valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičius valstybės, savivaldybių institucijose ar įstaigose nustato valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovai,

todėl siūloma taikyti tą patį reglamentavimą ir nustatant ribinius kariuomenės darbuotojų skaičius. Atsižvelgiant į tai, tikslinamas įstatymo pavadinimas ir sąvokos (Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros ir karių ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymas).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Kadangi Įstatymų projektų teisinis reguliavimas nekeičiamas iš esmės ir nesiekama reglamentuoti iki šiol nereglamentuotų santykių, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti Įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip Įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymų projektų atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai parengti įgyvendinant Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 318 punkte nurodytą siekį – stiprinti Lietuvos kariuomenės pajėgumus, ypatingą prioritetą skiriant nacionalinės Pėstininkų divizijos komplektacijai, aprūpinimui, ginkluotės ir amunicijos rezervo kaupimui, rengimui ir sąveikumui su sąjungininkais.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Pakeitus į principinę kariuomenės struktūrą įtrauktų vienetų pavadinimus, turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos Prezidento 2012 m. kovo 23 d. dekretas Nr. 1K-1002 „Dėl kariuomenės dalinių nuolatinio dislokavimo taikos metu vietų ir teritorinių manevravimo ribų“.

Atsižvelgdama į tai, kad Įstatymų projektais nebus tvirtinami ribiniai kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, ir pulkininkų leitenantų (komandorų) ir majorų (komandorų leitenantų) skaičiai, Krašto apsaugos ministerija parengė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo pakeitimus, kurie turės įsigalioti kartu su Įstatymų projektais.

10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektais nesiūloma naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

11. Ar Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

12. Jeigu Įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymams įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės priimti.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks Įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektais siūlomi Lietuvos kariuomenės struktūros pokyčiai, susiję su Divizijos vystymu, Lietuvos kariuomenės tolygiu vystymu ir karių skaičiaus didinimu, bus finansuojami iš bendrų Krašto apsaugos ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų, o Divizijai išvystyti ir įgalinti reikiamos papildomos ginkluotės, technikos, amunicijos ir infrastruktūros įsigijimai būtų finansuojami iš papildomų Krašto apsaugos ministerijai šiam tikslui skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Planuojama, jog artimiausią dešimtmetį Divizijos ir Lietuvos kariuomenės tolygiam vystymui bei reikalingoms priemonėms įsigyti papildomai reikės apie 28 mlrd. Eur, o ilguoju laikotarpiu (po 2035 m.) papildomoms priemonėms įsigyti – dar apie 2 mlrd. Eur.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*, yra „Lietuvos kariuomenė“, „principinė kariuomenės struktūra“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.
